

DEVİRİM SONRASI SURIYE’NİN DIŞ POLİTİKASI

“Yeniden İnşa ve Meşruiyet” Stratejisi ve B6lgesel Entegrasyonu

HAZİRAN 2026

SELİM TOSUN

**Devrim Sonrası Suriye'nin Dış Politikası:
"Yeniden İnşa ve Meşruiyet" Stratejisi ve
Bölgesel Entegrasyonu**

**Saha Raporu 3
Haziran 2026**

Hazırlayan
Selim Tosun

Genel Yayın Yönetmeni:
Dr. Durmuş Aydın

Referans için: Tosun, Selim, *Devrim Sonrası Suriye'nin Dış Politikası: "Yeniden İnşa ve Meşruiyet" Stratejisi ve Bölgesel Entegrasyonu*, İNSAMER Saha Raporu 3, Haziran 2026.

©İNSAMER 2026

Bu yayının bütün hakları mahfuzdur.
Sadece kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir,

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Renova Medya ve İletişim Ajansı

Baskı:
Pelikan Basım
Ulubatlı Hasan Caddesi No.2 H D Blok No.19
Başakşehir – İstanbul

İNSAMER

İHH İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

İÇİNDEKİLER

Giriş	2
Devletleşme ve Meşruiyet Arayışı	2
Şeybani Diplomasisi: Pragmatizm ve Denge Arayışı	5
Suriye Dış Politikasının Zorlukları	8
Sonuç	9

Giriş

Suriye, uzun yıllar sonra ilk defa diplomasi masasında kriz konusu değil, denge kurmaya çalışan bir aktör olarak boy gösteriyor.

8 Aralık 2024'te Şam'da yaşanan yönetim değişikliği, sadece Suriye'nin iç siyasetini değil, tüm Orta Doğu'nun jeopolitik dengelerini derinden sarsan bir kırılma noktası oldu. 61 yıl süren Baas hegemonyasının ardından Ahmet Şara liderliğindeki yeni yönetim, uluslararası alanda oluşan "güven boşluğunu" kapatmak için eskisi gibi savunmacı ve içe kapanık bir tutum yerine, daha proaktif ve çok boyutlu bir diplomasi çizgisine yöneldi.

Şam yönetimi, yeni dönemde güvenlik merkezli reflekslerden ziyade uluslararası toplumunda diplomatik entegrasyonu öncelleyen bir yaklaşım benimsedi. Bu yeni dönemin temel dinamiklerini anlamak için Suriye Cumhurbaşkanı Ahmet Şara'nın 17 aylık liderlik performansı ile Dışişleri Bakanı Esad Şeybani'nin yürüttüğü aktif diplomasi trafiğini birlikte değerlendirmek gerekiyor.

DEVLETLEŞME VE MEŞRUIYET ARAYIŞI

Ahmet Şara, Suriye Cumhurbaşkanı olarak göreve başladığı ilk günden itibaren askeri kimliğinden ziyade devlet adamı profilini

öne çıkararak bir siyasal çizgi izledi. Şara yönetiminin ilk on yedi ayı, silahlı devrimci hareketin devletleşme sürecine evrilmesinin sancılı fakat dikkat çekici örneklerinden biri oldu. Ulusal uzlaşma konusunda intikamcı bir söylemden kaçınılması ve “herkesin Suriye’si” anlayışıyla farklı etnik ve dini grupların sivil bürokrasiye dahil edilmeye çalışılması, Batılı başkentlerdeki “yeni kaos dönemi” beklentilerini önemli ölçüde boşa çıkardı. Özellikle yeniden imar, mültecilerin gönüllü geri dönüşü ve bölgesel istikrar konularında verilen mesajlar, Şam yönetiminin yeni dönemde çatışma üretmek yerine normalleşme arayışına yöneldiğini gösterdi. On yedi aylık süreçteki en dikkat çekici gelişmelerden biri ise Suriye’nin

“terör ihraç eden ülke” algısını önemli ölçüde kırabilmiş olması oldu.

Şara, devletleşme sürecini somut adımlarla güçlendirmeye çalıştı. Ocak 2025’teki ilk ulusa sesleniş konuşmasında, “Bu bir geçiş dönemidir ve tüm Suriyelilerin – içeride ve dışarda – özgürlük ve onur içinde, dışlanma veya marjinalleşme olmadan geleceklerini inşa etmeleri için gerçek katılımını gerektiren bir siyasi süreçtir” diyerek kapsayıcı yönetim anlayışını vurguladı. Geçiş hükümetinin Suriye’nin etnik ve dini çeşitliliğini yansıtacak şekilde kurulacağını ifade eden Şara, yeni kurumların liyakat ve adalet temelinde inşa edileceğini, serbest ve adil seçimlere hazırlık yapılacağını ilan etti.

Şara'nın New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu konuşması ise yeni dönemin dış politika manifestosu niteliği taşıdı. Eylül 2025'te yaptığı konuşmada Şara, "Suriye bugün yeni bir devlet kurarak, tüm vatandaşların haklarını istisnasız güvence altına alan kurumlar ve yasalar inşa ederek kendini yeniden yapılandırıyor. Acımasız geçmişin sayfasını çevirirken, Suriye'nin şanını, onurunu ve haysiyetini geri getirmeye kararlıyız" ifadelerini kullandı.

Bu çerçevede Kürtçe'nin ulusal dil olarak tanınması, etnik ayrımcılığın yasaklanması ve azınlık haklarının anayasal güvence altına alınması gibi adımlar, yeni dönemde öne çıkarılan "Suriyelileşme" yaklaşımının pratik yansımaları olarak değerlendirildi. Yönetim böylece, ulusötesi ideolojik ajandalardan uzaklaşarak Suriye merkezli bir devlet aklı inşa etmeye çalıştığı mesajını hem iç hem de dış kamuoyuna vermeyi hedefledi.

Şara'nın New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu konuşması ise yeni dönemin dış politika manifestosu niteliği taşıdı. Eylül 2025'te yaptığı konuşmada Şara, "Suriye bugün yeni bir devlet kurarak, tüm vatandaşların haklarını istisnasız güvence altına alan kurumlar ve yasalar inşa ederek kendini yeniden ya-

pılandırıyor. Acımasız geçmişin sayfasını çevirirken, Suriye'nin şanını, onurunu ve haysiyetini geri getirmeye kararlıyız" ifadelerini kullandı. Konuşmada yeniden imar, mülteci dönüşü ve bölgesel istikrar için iş birliği çağrısı yapılırken, yaptırımların tamamen kaldırılması talebi de güçlü şekilde dile getirildi. Geçmişin ideolojik yüklerini geride bırakma vurgusuyla birlikte verilen "kriz ihraç eden ülke" algısından "barış ve fırsat ülkesi"ne dönüş mesajı, Şam yönetiminin uluslararası meşruiyet arayışını somutlaştırdı. Bu beyanlar, Şara yönetiminin çatışma üretmek yerine normalleşme ve devlet inşasına odaklandığını gösteren en önemli işaretlerden biri olarak öne çıktı.

Ancak bu dönüşüm süreci, Şara'nın geçmişinden tamamen bağımsız şekilde okunmuyor. Geçmişte radikal grupların yöneticiliğini yapmış olması ve özellikle İdlib'teki idari geçmişi, kurumsal dönüşüm üzerindeki tartışmaların tamamen sona ermesini engelliyor. Bu durum, zaman zaman kendi toplumsal tabanı içerisinde de eleştirilere neden olabiliyor.

Buna en güncel örneklerden biri, birkaç hafta önce Şam'daki El-Feyha Spor Salonu açılış programında yaşanan tartışmalar oldu. Şara'nın da katıldığı törende sahnelenen dans gösterisi,

dini hassasiyeti yüksek çevrelerde tepkiyle karşılandı. Oluşan tartışmaların ardından Şara yaptığı açıklamada, “Gelen davet üzerine törenin başlamasına sadece yarım saat kala orada olma kararı aldık, hatta bu yüzden törene geç kaldık. İçerik hakkında hiçbir bilgimiz yoktu. Sahnelenenler bizim kültürümüzü ve geleneklerimizi yansıtmaktan uzaktı” ifadelerini kullandı ve bundan sonraki etkinliklerde daha dikkatli olunması yönünde gerekli talimatların verildiğini belirtti.

Bu örnek, yeni Suriye yönetiminin yalnızca uluslararası meşruiyet değil, aynı zamanda toplumsal meşruiyet üretme çabasıyla da karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Sosyal meselelerde hassasiyetini koruyan ve devrim sürecinde ağır bedeller ödeyen Suriye halkı, dış politika ve güvenlik meselelerinde genel olarak Şara yönetimine yüksek düzeyde güven temelinde yaklaşmayı sürdürüyor.

ŞEYBANI DİPLOMASİSİ: PRAGMATİZM VE DENGE ARAYIŞI

Ahmet Şara'nın uluslararası meşruiyet arayışındaki en önemli yol arkadaşlarından biri,

İdlib'ten Şam'a uzanan süreçte yakın ekibinde yer alan ve bugünün Suriye Dışişleri Bakanı olan Esad Şeybani'dir. Şeybani'nin uluslararası mecralardaki performansı, diplomatik derinlik ile saha gerçekliğini birleştiren pragmatik bir dış politika yaklaşımı olarak tanımlanabilir. 2017-2024 yılları arasında İdlib döneminde bölge dinamiklerini yakından gözlemleyen Şeybani, Suriye dış politikasını kriz üreten bir araç olmaktan çıkararak daha esnek ve çok katmanlı bir diplomatik fırsat alanına dönüştürme hedefiyle hareket ediyor.

Şeybani'nin Rusya ile ilişkilerde izlediği dengeli ve pragmatik yaklaşım, yeni dönemin en önemli diplomatik başlıklarından biri olarak öne çıkıyor. Temmuz 2025'te Moskova'ya gerçekleştirdiği ilk resmi ziyarette Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ile görüşen Şeybani, “Rusya'yı yanımızda istiyoruz” ifadesiyle dikkat çekmiş; ancak bu yaklaşım, klasik bir bağımlılık ilişkisi değil, daha şeffaf ve müzakereye dayalı bir ortaklık arayışına işaret etmiştir. Mevcut askeri ve ekonomik anlaşmaların gözden geçirilmesi, geçiş sürecinde Rusya'nın rolünün yeniden tanımlanması ve ikili ilişkilerin “yeni bir safhaya” taşınması yönündeki adımlar, Şam'ın yeni stratejik dengesini koruma çabasını da ortaya koymuştur.

Bu yaklaşımın arka planında, savaşta Beşar Esed rejimine destek veren Rusya ile devrim sonrası ilişkilerin tamamen koparılması ancak devrik rejim döneminde oluşan bağımlılık modelinin yeniden yapılandırılması stratejisi yer alıyor. 2015'te askeri olarak Suriye'deki savaşa müdahil olan Rusya'nın da politikalarının yeniden tanımlanması, Şam'ın dış politika kapasitesini artıran sembolik ve yapısal bir dönüşüm olarak değerlendirilebilir. Bu çerçevede bazı askeri ve ekonomik anlaşmaların yeniden gözden geçirilmesi de egemenlik vurgusunu güçlendiren adımlar olarak öne çıkıyor.

Şeybani'nin dış politika vizyonu yalnızca Rusya ekseniy-le sınırlı kalmamış, Türkiye ve ABD ile kurulan eşgüdüm de

bu stratejinin önemli bir ayağını oluşturmuştur. 9 Nisan 2026'da Ankara'ya gerçekleştirdiği resmi ziyarette Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile görüşen Şeybani, sınır güvenliği, enerji koridorları ve "Dört Deniz Projesi" gibi başlıklarda iş birliği perspektifini gündeme taşımıştır. Aynı temaslar kapsamında ABD'nin Türkiye Büyükelçisi ve Suriye Özel Temsilcisi Tom Barrack ile yapılan görüşmelerde ise güvenlik iş birliği ve yaptırımların kademeli olarak hafifletilmesi konularında ilerleme sağlandığı ifade edildi. Bu hat, Şeybani'nin "pragmatik denge" yaklaşımının bir yansıması olarak, hem Türkiye'nin güvenlik hassasiyetlerini hem de ABD'nin istikrar ve terörle mücadele önceliklerini aynı anda yönetme

Özellikle Körfez ülkeleriyle geliştirilen ilişkiler bu sürecin ekonomik boyutunu güçlendirmiştir. Ocak 2025'te Riyad'a yapılan yüksek düzeyli ziyaretle başlayan süreçte Suudi Arabistan Veliht Prensi Muhammed bin Selman ile yapılan görüşmeler, geçiş sürecine destek, yatırım ve yaptırımların gevşetilmesi gibi başlıklarda yeni bir diplomatik zemin oluşturdu.

çabasını ortaya koyuyor. Özellikle İsrail denklemine de yeni Suriye yönetiminin en yakın çalıştığı iki ülke caydırıcılık kapsamında Türkiye ve arabuluculuk kapsamında ise ABD olarak öne çıkıyor.

Bununla birlikte Körfez ve Avrupa açılımı, yeni dönemin çok boyutlu diplomasi stratejisinin bir diğer önemli bileşeni haline gelmiştir. Ankara'dan Doha'ya, Berlin'den Londra'ya, Riyad'dan Washington'a uzanan diplomasi trafiği, Suriye'nin kriz yönetiminden çıkararak uluslararası sisteme yeniden eklenme çabasını göstermektedir.

Özellikle Körfez ülkeleriyle geliştirilen ilişkiler bu sürecin ekonomik boyutunu güçlendirmiştir. Ocak 2025'te Riyad'a yapılan yüksek düzeyli ziyaretle başlayan süreçte Suudi Arabistan Veliht Prensi Muhammed bin Selman ile yapılan görüşmeler, geçiş sürecine destek, yatırım ve yaptırımların gevşetilmesi gibi başlıklarda yeni bir diplomatik zemin oluşturdu. Katar, Birleşik

Arap Emirlikleri ve diğer Körfez ülkeleriyle yürütülen temaslar, Suriye'nin ekonomik yeniden yapılanma sürecine katkı sağlayacak finansal ve kurumsal mekanizmaların oluşmasına zemin hazırladı. Bu açılım, bölgesel istikrarın ekonomik fırsatlara dönüşürülmesi yönünde geliştirilen stratejinin önemli bir örneği olarak değerlendirilebilir.

Bu çok katmanlı diplomasi vizyonu, 11 Mayıs 2026'da Brüksel'de düzenlenen Avrupa Birliği-Suriye Ortaklık Koordinasyon Forumu ve Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog toplantısında daha görünür hale geldi. Şeybani burada yaptığı konuşmada "Bugün harekete geçmeliyiz" vurgusuyla ekonomik toparlanma, kurumsal yeniden inşa ve Avrupa Birliği ile uzun vadeli bir ortaklık kurulması gerektiğini ifade etti. AB'nin yeni işbirliği paketlerini "tarihi bir fırsat" olarak nitelendiren Şeybani, ticaret ilişkilerinin genişletilmesi, yaptırımların kademeli olarak kaldırılması ve mülteci dönüşü ile yeniden imar süreç-

lerinin eşgüdüm içinde yürütülmesi çağrısında bulundu.

Bu gelişmeler, Şeybani'nin diplomatik yaklaşımının temel karakterini ortaya koyuyor: çatışma üreten bir dış politika yerine, krizleri yönetilebilir fırsat alanlarına dönüştüren; saha deneyimini uluslararası sistemin diliyle birleştiren pragmatik bir diplomasi anlayışı. Bu çerçevede Şeybani, yalnızca Suriye'nin dış dünyaya açılan yüzü değil, aynı zamanda savaş sonrası yeniden entegrasyon sürecinin kurucu aktörlerinden biri olarak konumlanıyor.

SURİYE DIŞ POLİTİKASININ ZORLUKLARI

Suriye'nin 8 Aralık devrimi sonrası yürüttüğü denge odaklı diplomasi kısa sürede belirli somut sonuçlar üretmiş olsa da, süreç halen oldukça kırılğan bir zemin üzerinde ilerliyor. Ekonomik yaptırımların tamamen kaldırılmamış olması (özellikle bazı askeri ve ikincil yaptırımların devam etmesi), yerel silahlı grupların merkezi orduya entegrasyonu, enerji güvenliği ve azınlık haklarının kalıcı biçimde güvence altına alınamaması gibi yapısal meseleler, Ahmet Şara ve Esad Şeybani ikilisinin önünde-

ki meseleler olarak öne çıkıyor. Bunların haricinde İsrail ile güney sınır hattında yaşanan güvenlik gerilimi, Suriye'nin egemenlik kapasitesini doğrudan etkileyen kritik bir alan olarak her geçen gün büyüyen bir sorun olarak devam ediyor.

Devrim sonrası dönemde İsrail'in Suriye'nin güneyine yönelik yoğun hava saldırıları ve Golan Tepeleri çevresinde yürüttüğü askeri operasyonlar, Kuneytra, Dera ve Süveyda hattında fiili bir güvenlik baskısı oluşturdu. Bu durum, Şam yönetiminin egemenlik iddiasını zayıflatan en önemli dış faktörlerden birisi olarak değerlendirilebilir. İsrail tarafı, güney bölgesinin silahsızlandırılması ve Suriye ordusunun bu alanlara erişiminin sınırlandırılmasını talep ederken, Şam yönetimi 1974 Ateşkes Anlaşması çerçevesine geri dönülmesini ve İsrail güçlerinin çekilmesini savunuyor. 2025–2026 döneminde ABD arabuluculuğunda yürütülen güvenlik görüşmeleri ise henüz kalıcı bir sonuca ulaşmadı. Bu tablo, Şeybani'nin geliştirmeye çalıştığı “pragmatik denge” diplomasisinin en zorlayıcı alanlarından birini oluşturuyor.

Bir diğer önemli zorluk alanı ise iç güvenlik ile dış politikanın birbirine sıkı biçimde bağlı olmasıdır. SDG'nin merkezi ordu-

ya entegrasyonu sürecinde kısmen ilerleme kaydedilmiş olsa da, Dürzi ve Alevi topluluklarla yaşanan gerilimler ile eski rejim kalıntıları ve radikal unsurların oluşturduğu güvenlik riskleri, ülkenin genel istikrarını doğrudan etkiliyor.

Enerji altyapısının yeniden inşası ve yeniden imar süreçleri için gerekli dış yatırımların gecikmesi de Körfez ülkeleri başta olmak üzere uluslararası aktörlerin taahhütlerini sınırlayan bir unsur olarak öne çıkıyor. Tüm bu yapısal kırılmalıklar, Şam yönetiminin Suriye'yi "tehdit üreten bir aktör olmaktan çıkarıp istikrar ve fırsat üreten bir devlete dönüştürme" hedefinin ne kadar zor bir denge üzerinde ilerlediğini gösteriyor.

Kısa vadeli diplomatik açılımlar ve bölgesel temaslar önemli bir hareket alanı oluşturmuş olsa da, bu derin yapısal sorunlar çözülmeyen söz konusu kazanımların kalıcı bir bölgesel entegrasyona dönüşmesi uzun ve yorucu olacak.

SONUÇ

Suriye Cumhurbaşkanı Ahmet Şara'nın devletleşme odaklı siyasi vizyonu ile Dışişleri Bakanı Esad Şeybani'nin pratik ve proaktif diplomasisi birleştiğinde,

Suriye artık uluslararası sistemde yeniden saygınlık kazanmaya çalışan bir ülke görüntüsü veriyor. "Uluslararası Meşruiyet Arayışı" diyebileceğimiz bu yaklaşım, hem bölgesel gerilimleri yumuşatma hem de ülkenin enkazdan kalkış sürecini hızlandırma açısından kritik bir fırsat penceresi açıyor.

Bu yeni diplomatik çizgi, kısa sürede dikkat çekici bir ivme yakalamış olsa da, dönüşümün kalıcılığı hala önemli sınamalara tabidir. Özellikle İsrail ile güneydeki güvenlik krizi, ekonomik yaptırımların tam olarak kalkmaması ve iç entegrasyon süreçlerindeki zorluklar, Şara-Şeybani ikilisinin önünde duran en kritik engeller olarak varlığını sürdürüyor.

Özetle Suriye, uzun yıllar sonra ilk defa diplomasi masasında kriz konusu değil, denge kurmaya çalışan bir aktör olarak boy gösteriyor. Devrim sonrası dönemde ortaya koyduğu "yeni den inşa ve meşruiyet" stratejisi, hem Suriye'nin kendi geleceği hem de Orta Doğu'nun yeni jeopolitik dengeleri açısından belirleyici bir rol oynayabilir. Bu stratejinin başarıya ulaşımaya ulaşmayacağı, Şam yönetiminin iradesine olduğu kadar, bölgesel ve uluslararası aktörlerin bu yeni gerçekliğe göstereceği uyum düzeyine de bağlı olacaktır.

İNSAMER

İHH İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الإجتماعية